

Sproglærerforeningen

Formand
Ingrid Stuart
Østervang 30
4000 Roskilde

lf. + 45 46 36 07 18 fax + 45 46 32 05 18 e-mail: ingrid.stuart@skolekom.dk

MODTAGET

15 NOV. 2005 8⁵⁵

d. 7. november 2005.

Den Centrale Indlevering

Medlemmer af Folketingets Uddannelsesudvalg og disses stedfortrædere.

En deputation fra Danmarks Sproglærerforening havde d. 1. november 2005 foretræde for uddannelsesudvalget.

Vi fire er enige om, at det var en rigtig spændende og positiv oplevelse at få lov til at fremsætte foreningens synspunkter direkte for jer.

Samtidig synes vi at det var lidt af en vanskelig opgave at fatte sig i korthed, men dét er muligvis ens for alle, der får et sådant foretræde.

Vi er derfor glade for, at vi har mulighed for efterfølgende at sende svar på de spørgsmål der blev stillet og som, trods forlænget tid, måtte besvares meget hurtigt.

Danmarks Sproglærerforening står naturligvis til rådighed for yderligere spørgsmål OG samarbejde!

Vedlagt tillader jeg mig at sende et eksemplar af foreningens blad – som "gave"? –, et referat af vores indlæg, svar på de stillede spørgsmål samt Sproglærerforeningens hørings svar.

Med forhåbningsfuld hilsen

Foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg d. 1. nov. 2005

Udvalgsformand Carina Christensen (KF) præsenterer os.

Ingrid Stuart (formand): TAK fordi vi må komme her.

Hvorfor mener vi, at det er så vigtigt at lære fremmedsprog?

Da tiden er knap vil jeg henvise til Sproglærerforeningens Sprogpolitik. (bilag)

Ganske kort:

Sproglærerforeningen arbejder for, at flest mulige elever lærer så meget fremmedsprog som muligt (og når et så højt niveau som muligt).

Vedr. pressemeddelelsen: (bilag)

Den er udsendt FØR vi fik tilsendt forslag til ændring af folkeskoleloven

Den aftale der blev indgået d. 23. sept. mellem regeringen og forligspartierne danner baggrund for den udsendte pressemeddelelse.

Undervisningsminister Bertel Haarder – som er en ildsjæl, der vil folkeskolen det allerbedste – svarede i pressen at han ønsker *at styrke fremmedsprog i folkeskolen.*

Den udmelding er vi rigtig glade for.

Problemet er, at vi *IKKE* kan se det udmøntet i ændringsforslaget.

Derfor håber vi at I og (især) ordførerne vil fastholde ministeren i sit løfte om en styrkelse af fremmedsprog i folkeskolen og gøre det til en fælles sag.

Nu handler ændringsforslaget som bekendt om "Styrket evaluering og anvendelse af nationale test som pædagogisk redskab samt obligatoriske prøver mv."

Da det pointeres at der er tale om pædagogiske redskaber samt om *obligatoriske prøver* er det klart at disse ting har en central indflydelse på den daglige undervisning blandt folkeskoleelever.

Sproglærerforeningen har været forudseende og har i sin pressemeddelelse oplyst en række ønsker.

Det mest markante er måske ønsket om at gøre 2. fremmedsprog obligatorisk fra 6. klasse (og det vil ikke genere os det fjerneste hvis 3. fremmedsprog bliver et tilbudsfag der *skal* tilbydes fra fx 8. klasse).

Som det er nu *skal* eleverne tilbydes tysk fra 7.kl. og *kan* tilbydes fransk fra 7.klasse.

Den enkelte skole kan ansøge sin kommune om at starte 2. fremmedsprog i 6. klasse.

Hvor mange der pt. gør brug af denne mulighed er der *INGEN* der har overblik over.

De skoler vi har kendskab til melder om stor succes vedr. den tidligere start på 2.

fremmedsprog. Naturligvis har vi videregivet skolernes navne og info til ministeriets fagkonsulenter i fremmedsprog.

Rent praktisk kan lovgivningen omkring 2. fremmedsprog med de to modeller for tilbudsfag, valghold i tysk/fransk, hverdagstysk- og fransk, mulighed for holddeling m.m. give sig udslag i en del forskellighed på landets skoler (og måske give vanskeligheder for den elev, der evt. flytter skole og måske når eleven skal videre i sin uddannelse).

Decentrale beslutninger er et demokratisk gode der dog kan skabe utilsigtede komplikationer – i dette tilfælde i uddannelsessystemet.

Jeg vil tillade mig at minde om at:

I Sprogåret 2001 talte fremmedsprogsforskere meget om "*Modersmål plus 2*" og henviste til undersøgelser der ligger til grund for Europakommissionens hvidbog fra 1995.

I hvidbogen fokuseres der på sprogundervisning i alle aldre. Der lægges bl.a. vægt på følgende udsagn:

- *børn i børnehvealderen (og tidligere) kan lære et hvilket som helst fremmedsprog og har dermed bedre baggrund for indlæring af 2. fremmedsprog i 9-10 årsalderen*
- kultur og sprog går hånd-i-hånd og giver større tolerance
- lyst og holdninger fra omgivelserne er væsentlige
- *sprog bliver i stadig ringere grad en kompetence/kvalifikation, men derimod en naturlig forventning*
- *sprog skal bruges*
- *sprog er tale*
- flere sprog giver større sproglig kompetence på samtlige lærte sprog
- flere sprog giver den enkelte større frihed så vel på det ydre som på det indre plan
- *jo flere sprog – jo nemmere*

Samtlige EU-landes undervisningsministre underskrev denne erklæring, (1995) også daværende undervisningsminister Ole Vig Jensen. Han indføjede dog, som den eneste et "så vidt muligt". Dette nu ti år gamle politiske forbehold håber vi har ændret sig. Sproglærerforeningen vil i hvert fald gerne vide præcist hvad det er der gør, at det danske sprog og den danske uddannelse er så speciel, at Danmark som det eneste land - ud af ca.45 – åbenbart synes at ét obligatorisk fremmedsprog er alt rigeligt?

EU og OECD anbefaler undervisning i mindst to fremmedsprog i en tidlig alder, så med tidligere fremmedsprogsundervisning i folkeskolen vil Danmark kunne følge anbefalingerne.

Sproglærerforeningen er bl.a. blevet bakket op i indholdet af vores pressemeddelelse af Forbundet Kommunikation og Sprog og som tilføjer " Mere fremmedsprogundervisning i folkeskolen kan samtidig fremme interessen for sprogstudier på de videregående uddannelser og dermed være med til at dæmpe op for de senere års bekymrende fravalg af en række fremmedsprog".

Til slut vil jeg være så ærlig og sige, at jeg har svært ved at gennemskue lovforslaget til bunds og på en direkte forespørgsel vedr. tolkning af skriftligheden i forbindelse med test og prøver i fremmedsprog fik jeg følgende svar fra ministeriets sproglige fagkonsulenter: "*Der er flere ting ministeren og forligspartierne endnu ikke har taget beslutning om, (derfor kan vi ikke på nuværende tidspunkt bidrage med yderligere tolkning)*".

Netop dén tilbagemelding håber jeg i allerhøjeste grad vil komme fremmedsprogene til gavn således at resultatet af den endelige beslutning bliver en *synlig styrkelse af fremmedsprog* i den sammenhæng der er mellem uddannelse, politik og økonomi! TAK!

De næste minutter siger fagudvalgsformændene dét de mener er vigtigst at få afleveret om netop deres fag:

Engelsk: (Jane Jacobsen)

Engelsk fagudvalg vil gerne benytte lejligheden til at orientere Uddannelsesudvalget om, hvilke tiltag vi anser for ønskværdige i forbindelse med "Lov om ændring af lov om Folkeskolen".

Det er et stort ønske fra fagudvalget, at der i 9. klasse kunne blive indført en skriftlig prøve i engelsk. Vi ser dog *ikke* en skriftlig prøve som en erstatning for en mundtlig prøve, men som et supplement til denne.

Der er igennem en årrække blevet gennemført forsøg med nye mundtlige og skriftlige prøveformer. Så sent som i marts 2004 afholdt Undervisningsministeriet en skriftlig prøve på 9 udvalgte skoler med det resultat, at både lærere og elever var altovervejende tilfredse med forsøget (Prøver - Evaluering - Undervisning 2004).

Vi ser kravet om øget skriftlighed som en naturlig følge af den globaliserede verden, vi alle lever i. Der er både mundtligt og skriftligt et stort behov for at kunne formulere sig forholdsvis alsidigt og varieret på engelsk. Erhvervslivet efterspørger ydermere medarbejdere, som kan konkurrere internationalt på lige fod med udlandets veluddannede og fleksible arbejdskraft.

Sidst men ikke mindst viste Danmarks Evalueringsinstituts rapport fra 2003, at der var behov for at opprioritere "arbejdet med sprog, sprogbrug og sprogtilegnelse" (Engelsk i grundskolen – om indhold, organisering og vilkår s. 11) i folkeskolens engelsk-undervisning. Vi mener, at en skriftlig prøve i engelsk i 9. klasse kunne få den afsmittende effekt, at der kom øget fokus på dette CKF-område i grundskolen.

Afslutningsvis vil vi appellere til, at dette forslag må indgå i det videre udvalgsarbejde således, at der sker en styrkelse af det faglige niveau i engelsk i grundskolen.

Fransk: (Marie-Louise Ørum-Petersen)

- 1) Tilgang til faget fransk i folkeskolen (se venligst vedlagte dokumentation)
- 2) Danmark har betydelig eksport og handelssamkvem med Frankrig
- 3) Fransk er indgangen til kendskab til en romansk kultur, og derfor springbræt til sprog som spansk og italiensk
- 4) Vi har modtaget stor kulturel påvirkning kulturelt fra Frankrig: Arkitektur, litteratur og i nyere tid gennem film og teater
Vi har fælles rødder
- 5) Frankrig er det ferieland flest danskere rejser til
- 6) Hele Afrika er et kommende mål for handel
- 7) Unge skandinaver roses i udlandet for deres åbenhed over for andre kulturer og deres evne til at kommunikere på fremmedsprog. *Andre end engelsk.*

Tysk: (Annette Daugaard Sørensen)

Tidligere start i tysk (6.klasse) har været afprøvet i en årrække og har vist gode resultater, idet eleverne viser større motivation og umiddelbarhed i begynderfasen. Indlæringsperioden bliver længere og der gives samtidig plads til et 3. fremmedsprog med start i 7. eller 8. klasse.

Sprogindlæringen bør yderligere styrkes ved øget timetildeling evt. i form af deletimer for at tilgodese både det mundtlige og det skriftlige aspekt.

At kunne føre en fri samtale på tysk med et passende ordforråd og en rimelig korrekthed forudsætter en vis mængde undervisningstid.

Kravene til afgangsprøverne er p.t. næsten enslydende for engelsk og tysk på trods af den forskellige timebaggrund.

Tysk er et kulturfag hvor eleverne skal stifte bekendtskab med en varieret mængde sproglige udtryk: Tekster /billeder/ film/ internetsider m.m. og dette gerne suppleret med personlige relationer til tysktalende unge via udvekslingsrejser.

Den mundtlige kommunikation skal absolut stå i centrum for undervisningen, men vi ønsker at styrke også den skriftlige kompetence ved at indføre en skriftlig gradueret prøve allerede efter 9. klasse, således at alle tyskelever der forlader folkeskolen får mulighed for at aflægge også en skriftlig prøve.

Tysk er nært beslægtet med dansk og derfor relativt let at lære, men åbner samtidig for en mere teoretisk sprogforståelse, der kan være til hjælp ved indlæring af yderligere fremmedsprog.

Da der fra flere højere læreanstalter udtrykkes utilfredshed med at studerende ikke længere er i stand til at læse autentiske tekster på andet fremmedsprog end engelsk, kan dette afhjælpes ved at eleverne efter folkeskolen fastholder det valgte 2. fremmedsprog i deres videre uddannelse for således at opnå et højere niveau.

Ud fra en demokratisk betragtning er det ligeledes særdeles vigtigt, at der i befolkningen er en vis mængde mennesker, der har et så grundigt kendskab til andre fremmedsprog end engelsk, at de kan orientere sig i den uendelige mængde af informationer, som nu er tilgængelig via tv og internet.

Sprogkundskaber giver adgang til en større informationsmængde og giver derfor bedre mulighed for en mere nuanceret stillingtagen.

Afsluttende: Spørgsmål fra udvalget – forlænget tid – ingen tid til smalltalk her!
Sproglærerforeningens svar kan efterfølgende sendes til
udvalgsmedlemmerne.

Før vi går: Må vi have lov til at give/sendt "gaver" ?

Ekstra: (hvis der mod forventning skulle blive en pause ...)

Hvorfor fremmedsprog?

Sprogene er en af forudsætningerne for et fremtidigt Europa

Sprog bygger broer og skaber forståelse mellem mennesker

At lære fremmedsprog er (også) at lære at leve sammen

Folkeskolen afgangsprøve skal være obligatorisk for de elever, der har valgt tysk/fransk

Folkeskolens afgangsprøve skal også have en skriftlig dimension i engelsk og tysk/fransk

Har forsøgene med tidlig sprogstart og nye prøveformer været meningsløse?

Kan man tænke sig en mild, demokratisk model hvor fransk og tysk skal udbydes som tilbudsfag fra 6. klasse på alle grundskoler med to spor eller derover.

Privatskolerne profilerer sig som aldrig før og med positivt resultat på at tilbyde undervisning i fremmedsprog så tidligt som muligt, så meget som muligt og så mange som muligt.

Det er absolut *ikke* forståelse for vigtigheden af at lære fremmedsprog som mangler blandt den danske befolkning og blandt eleverne.

(Se evt. Eurobarometeret som blev lanceret i Sprogåret).

Hørings svar fra Danmarks Sproglærerforening.

Vi finder det på høje tid, at der bliver iværksat en styrkelse af fremmedsprog i folkeskolen og i det videre uddannelsesforløb.

Ved tidligere lejligheder har vi fået politisk tilbagemelding om, at når først IT og dernæst naturfagene var blevet tilgodeset økonomisk og lovmæssigt, ja - så stod en opgradering af fremmedsprogene som en selvfølge på dagsordenen.

Vi er vidende om, at undervisningsministeren i forbindelse med forespørgsel i forsommeren 2005 vedr. tyskfagets vigende status har udtalt, at det skulle der ses nærmere på.

Seneste udmelding - revision af folkeskoleloven - tyder imidlertid *ikke* på, at hverken tysk, fransk eller engelsk eller øvrige fremmedsprog har været med i politiske overvejelser med henblik på styrkelse.

Så når ministeren som svar på pressemeddelelsen udtaler til medierne at fremmedsprog skal styrkes er der *ikke* spor af det i lovændringsforslaget.

Undervisningsminister Bertel Haarder har endvidere udtalt til pressen at han ser sproglærernes udspil som et ønske om, at de foretrækker skriftlige prøver frem for mundtlige, og det hilser han meget velkomment.

Dén tolkning må stå for ministerens egen regning og bunde i ren økonomisk tænkning.

Skriftlige prøver ...

Undervisningsministeriet har i årevis iværksat udviklingsarbejder med henblik på udmøntning i en skriftlig afgangsprøve i fremmedsprog efter 9. klasse.

Derfor har sproglærere ventet i mange år på et sådant udspil.

Sproglærerforeningens bekymring går på, at der iflg. lovforslaget *alene* er tale om en *mundtlig* afgangsprøve i engelsk efter 9. klasse.

Vi ønsker *både* en mundtlig *og* en skriftlig afgangsprøve i samtlige fremmedsprog efter 9. klasse.

Sproglærerforeningen kan *ikke* forestille sig udelukkende skriftlige afgangsprøver i fremmedsprog (men det kan ministeren åbenbart).

Fremmedsprog (i lighed med faget dansk) handler i høj grad om kommunikation mellem mennesker. Iflg. de nationale trinmål skal eleven bl.a. måles på sine kompetencer i en *samtale* !

Prøver og test

Iflg. forslaget om ændring af lov om folkeskolen vil der fx. i faget kemi/fysik være en obligatorisk test i 8.klasse + en mundtlig, obligatorisk afgangsprøve i 9. klasse + en lodtrækningsafgangsprøve hvor fysik/kemi deltager i den naturfaglige blok.

Vi må formode, at eleverne har haft i alt 6-7 ugentlige timer i faget i deres skoleforløb 7.-9.klasse.

Til sammenligning - og Sproglærerforeningens ærinde her - har eleverne haft 12-13 ugentlige timer i deres 2. fremmedsprog 6.-9. klasse (og langt de fleste elever tager i dag imod tilbuddet om 2. fremmedsprog). Afslutningsvis *kan* de være så heldige, at deres opnåede kompetencer bliver afprøvet i 9. klasse *hvis* fagene fransk/tysk bliver udtrukket i lodtrækningen!

høringssvar fortsat ...

Iflg. "Bemærkninger til lovforslaget" vil prøverne i lodtrækningsfagene være mundtlige *eller* skriftlige og undervisningsministeren vil – som i dag – være bemyndiget til at fastsætte nærmere regler herom.

Jævnfør undervisningsminister Bertel Haarders udtalelse til pressen om, at skriftlige prøver er sød musik i hans ører, ja, så kan Sproglærerforeningen med god ret frygte, at 2. fremmedsprog udelukkende vil blive afsluttet med en *skriftlig* prøve (hvis altså 2. fremmedsprog tysk/fransk vinder i lodtrækningen og det gør de næppe hvert år ...).

Set med sproglærerøjne finder ministeren det vigtigere, at alle elever i den danske folkeskole afprøves i de fysiske love og de kemiske formler (hvornår er det nu lige, at eleverne får brug for dette i ude-i-det-virkelige-liv?), end at de får lov til at vise deres erhvervede kompetencer i deres 2. fremmedsprog (og hvad med det 3. fremmedsprog?). Ingen elever i dagens folkeskole er det allermindste i tvivl om, at de i stigende grad kan og vil drage nytte af fremmedsprog som *brugssprog!*

Danmarks Sproglærerforening mener ikke, at fagenes status alene er målelige i henhold til antallet af test og prøver, men da ministeren mener at fagligheden styrkes via disse "instrumenter" finder vi det højst besynderligt at tale om at "Haarder vil styrke fremmedsprog i folkeskolen" med baggrund i ovenstående.

Styrk fremmedsprogene

Danmarks Sproglærerforening kan herefter håbe på at ministerens udmelding om "Mere tysk og fransk i folkeskolen", skal tolkes som lovmæssig tildeling af flere timer og dermed flere økonomiske ressourcer til fremmedsprog i skoleforløbet.

Vi kan gisne om obligatorisk tidligere start på engelsk og dermed også på 2. fremmedsprog og gerne senere i skoleforløbet 3. fremmedsprog som tilbudsfag med pointering af, at skolerne /kommunerne *skal* tilbyde det.

Vi ser dog *ikke* antydning af spor om dette endsige en styrkelse af fremmedsprog i "Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen".

Danmarks Sproglærerforening opfordrer derfor til, at dette høringssvar tages alvorligt i forbindelse med drøftelse af høringsrunden og det videre politiske arbejde med ændringerne i folkeskoleloven.

Denne gang må resultatet være en reel udmøntning i den kommende revision af folkeskoleloven, således at det med al tydelighed fremgår at der er opbakning for en styrkelse af fremmedsprog i folkeskolen.

Danmarks Sproglærerforening har valgt en uddybning af ovenstående punkter i vores høringssvar og henviser i øvrigt til *pressemeddelelse samt Sproglærerforeningens Sprogpolitik*.

På vegne af Danmarks Sproglærerforening - www.sproglærerforeningen.dk

Ingrid Stuart

Formand

Maj 2005

Sproglæreren

Nr. 2

Fremmedsprog og det praktisk- musiske

